

Zelo zelo zelo na splošno o zelenih legvanih (*iguana iguana*)

.....lahko jih je imeti rad, težko je za njih skrbeti...

Zeleni legvani niso kuščarji, za katere je lahko skrbeti in jih tudi ni tako lahko udomačiti. Če se odločite, da želite živeti z legvanom, morate vzeti v račun najmanj leto dni intenzivnega udomačevanja hitro rastočega in vedno bolj samostojno mislečega kuščarja, ki bo še nadaljnjih 10 do 15 ali celo več let vašega življenja zahteval nego glede svojih potreb in malih muhavosti. Odrasel legvan je velik in inteligenten kuščar, ki vas bere bolje, kot vi berete njega. Legvani **niso** primerni za otroke. Starši, ki dovolijo otroku, da ima legvana, se morajo zavedati, da so **oni** primarni skrbniki in finančno odgovorni za žival, ne otrok. To so kuščarji, ki zahtevajo vsakodnevno nego, sorazmerno z rastjo vedno večje tropsko urejeno okolje, posebno osvetjavo, vsak dan sproti svežo hrano in redne preglede pri veterinarju. Legvani niso poceni, ko jih kupujemo (ko prištejemo še vso opremo, ki jo moramo nabaviti za začetek), niti za njih ni lahko skrbeti. Še vedno hočete legvana? Potem berite dalje...

Osnovna dejstva

Velikost

Povprečno je trup dolg le približno 1/3 celotne dolžine telesa, 2/3 telesne dolžine pa zavzema rep. Legvani hitro rastejo, nekako povprečne vrednosti so sledeče:

- dolžina mladiča je približno 20 cm
- dolžina legvana pri starosti enega leta je nekje od 75 cm pa do 95 cm
- pri starosti petih let je legvan dolg od 140 pa tudi že do 180 cm
- odrasel legvan je lahko dolg več kot 200 cm

Dolžina legvanov ni standardna, variira glede na spol (samci so večji in bolj robustni od samic), pa tudi glede na to, s katerega področja žival izvira (ali njeni predniki). Zato so dolžine odraslih legvanov od 150 do 200+ cm vse v mejah normale.

Primerjava 8 let starega legvana z okoli 4 mesece starim legvančkom

Teža

Sorazmerno z rastjo pridobivajo tudi na teži, tako komaj izvaljen mali legvanček tehta od 90 g do 100 g, medtem ko odrasel kuščar lahko tehta več kot 8 kg.

Osnovne potrebe

Prostor

Prostor pravokotne oblike mora biti dovolj velik; to pomeni vsaj 1.5x celotna telesna dolžina živali (ctdž) v širino, vsaj 1 do 1,5x ctdž v dolžino in vsaj 1x ctdž v višino (ali najmanj 180 cm).

Z drugimi besedami, najmanj 250 l akvarij za mladiča ali pa najmanj 240 cm x 90 cm x 180 cm velik prostor, ki zadostuje za prva 3 do 4 leta. Če boste postavili manjši prostor, boste morali pač letno graditi nove prostore, ker bo stare kuščar prerasel.

Najbolje je, če se prostor odpira pri strani in ne na vrhu.

Minimalna oprema in zaloge

Prvi pogoj je prostor pravokotne oblike, ki je dovolj velik, da v njem legvan zraste. Spisek opreme, ki jo še rabite nabaviti, da lahko v prostoru ustvarite primerne pogoje za legvana:

- grelna luč za čez dan (lahko navadna žarnica, ki poleg svetlobe oddaja tudi toploto)
- grelna blazina za ljudi (grelnih kamnov **ne** uporabljajte)
- nočna grelna luč za kuščarje
- set luči, ki oddajajo UVA in UVB žarke (Repti Glo 5.0 in Repti Glo 2.0 proizvajalca EXO TERRA)
- linolej ali pa topli pod, papirnate brisače ali v skrajni sili časopisni papir za tla (**nikoli** ne uporabimo za po tleh žaganja, peska ali kakršne koli druge stvari, ki je v majhnih koščkih, tudi če na izdelku piše, da je to substrat prav za kuščarje!)
- 3 termometre
- vlagometer
- škatlo oz. prostor, kamor se kuščar lahko skriva v svojem prostoru
- deblo oz. dvignjen prostor, namenjen kuščarju za sončenje (pod žarnico oz. nad grelno blazino)
- za legvana nabavljeno posodo, kjer bo imel dnevno svežo vodo (pijejo redko, vendar pijejo, zelo radi pa se kopajo in iztrebljajo v vodo)
- timer, ki bo avtomatsko prižigal in ugašal luči, grelce
- izredno močan lepilni trak (silver tape)
- dodatne brisače za nujne slučaje
- posebej za kuščarja nabavljena oprema za čiščenje njegovega prostora
- varno dezinfekcijsko sredstvo (v vodo zmešajte dober del kisa za vlaganje, vendar pazite, da ne pride v direkten kontakt s kuščarjem!)
- multivitaminski in mineralni nadomestek (NEKTON – Iguana)
- kalcijev karbonat
- škatlo za prenašanje živali (dovolj veliko!)
- veterinarja

Po virih naj bi nabavili tudi orodje, klešče za striženje krempljev, vendar gre tu bolj za preventivo lastnikov, kot pa za nujnost v smislu dobrega počutja legvanov. Ko rokujete z njim, vas lahko spraska. Svetujem, da striženje krempljev, če se boste za to odločili, prepustite veterinarju, saj z nepravilnim posegom poškodujete žival.

Potrebna temperatura in osvetljava

Čas dneva: hladnejša stran prostora naj ima 24 °C
toplejša stran prostora naj ima 29 do 30 °C
prostor za sončenje pa naj ima 31 do 36 °C

Prebava pri legvanih se ne začne, dokler temperatura ni vsaj 31 °C, ampak žival potrebuje temperaturni razpon od 24 do 36 °C, da lahko termoregulira svoje telo.

UV fluorescentne luči morajo biti prižgane v dnevnem času, prav tako dnevna grelna luč. Dnevna luč naj bi svetila za legvane od 10 do 12 ur, z začetkom med 6 in 7 uro zjutraj.

Nočni čas: do starosti 1. leta: hladna stran prostora naj ima 23 do 24 °C
topla stran prostora naj ima med 29 in 30 °C
po 1. letu starosti: v hladnem delu prostora lahko doseže med 21 in 22 °C
v toplem delu prostora ne sme pasti pod 27 °C

V nočnem času ne sme goreti nobena bela (svetla) luč! Pomembno: zagotovite, da bo temperatura različna horizontalno in vertikalno (od toplega proti hladnemu).

Hrana in prehranjevanje legvana

Legvani so rastlinojede živali. NIKOLI ne hranite legvana z živalskimi proteini (insekti, sesalci, ptiči, ribami, dvoživkami ali drugimi kuščarji) niti s hrano, ki je namenjena za katero koli od naštetih vrst živali.

NE uporabljajte predpripravljene briketirane hrane, ki je dosegljiva v trgovinah z živalmi oz. živalsko hrano, saj večinoma vsebuje velike količine koruze, soje in žitaric, ki povzročajo pri legvanih zdravstvene težave, podhranjenost in prehranjevalne motnje. V Sloveniji trenutno ni mogoče kupiti primerne briketirane hrane. Tudi sicer so te predpripravljene hrane primerne LE KOT DODATEK osnovni dnevni solati in mešanici zelenja, in NISO PRIMERNE kot 100% obrok. Če se odločate za nakup kakršnekoli briketirane hrane, dobro preberite etiketo in primerjajte sestavo briketov s prehrano, ki je navedena nadalje v tekstu.

V divjini legvani jedo večinoma liste rastlin, skupaj z nekaj sadja in cvetov. Zato jim v ujetništvu sestavite prehrano iz svežega zelenja, zelenjave in sadja, ki bo zagotovila rastlinske proteine, karbohidrate, vlaknine in nemastno prehrano, ki jo legvani potrebujejo, skupaj s potrebnimi dodatki kalcija in vitaminov, ki omogočijo močne kosti in pravilno funkcioniranje telesnega sistema.

Legvana nahranite najkasneje zgodaj dopoldne. Pozni popoldanski prigrizki so v redu, vendar naj bi živali zaužile večino hrane med zgodnjim dopoldnevom in zgodnjim popoldnevom.

Osnovna solata legvanov, ki se je skozi leta izkazala za zdravo in zelo dobro sprejeto tudi s strani kuščarjev:

- ½ skodelice nastrganega svežega surovega graha (sladkorni grah je najboljši, lahko damo nastrgane cele stroke)
 - ½ skodelice olupljene, nastrgane sveže surove jedilne **buče z oranžnim mesom** (ne zelenih bučk, ker imajo veliko manj hranljivih snovi od oranžnomesnih – muškatne buče, hokaido bučke, halloween buče, ali max...)
- ½ skodelice nastrganih svežih surovih špargljev ali pastinaka
- ½ skodelice sveže **lucerne** ali 2 jušni žlici zmlete slame lucerne ali zmletih briketov suhe lucerne (lucerna je vrsta detelje, bolj znana pod imenom alfa-alfa; prodaja se v trgovinah za živali kot dodatek za glodalce v obliki slame proizvajalca Living World)

ali kot briketi proizvajalca Sonnenschein – Luzerne Lecker-Würfel). Pazite, da prah dobro premešate z ostalimi sestavinami, da se dobro prepoji s sokom. Suhih briketov ne dajemo direktno legvanu.

- ¼ skodelice fino nasekljanih jagod, hruške očiščene semen, ali olupljene melone brez semen in manga ali papaye

Vse to je dobro nastrgati ali zmleti na drobne dele, ker tako legvan lahko poje več in tudi bolje prebavi. To velja za mlade, prav tako pa tudi za že odrasle živali. Vse sestavine dobro premešajte (da preprečite izbirčnost s strani legvana), 4x na teden dodajte ščepec kalcija (primeren velikosti živali!), vitamine pa dodajamo 2x na teden. Ob nakupu multivitaminskih in mineralnih dodatkov preberite navodila proizvajalca.

Če solato zamrznete, ji preden jo odmrznjeno ponudite kot obrok, dodajte ščepec tiamina (B1), ki ga je v procesu zamrznitve izgubila.

Drugi del prehrane je listnato mešano zelenje, to so listi gorjušice (gorčice) – lat. rod Brassica, regratovi listi, zelena solata (rdečo le v skrajni sili), endivija, rukola, kak motovilec in zeleni ohrovt, občasno pa tudi artičoka in zeleni ohrovt.

Posladke damo v majhni količini in bolj poredko, to je lahko banana in še kako sadje npr. marelica, sliva, kivi, grozdje (brez pešk), borovnice, figa (če uporabimo suho, jo moramo obvezno prej namočiti), krvomočnica (geranija), kapucinka, list ali cvet hibiskusa, list vinske trte (nikakor list bršljana!).

Vsak dan zjutraj serviramo svežo osnovno solato istočasno kot listnato mešano zelenje; če legvan poje samo zelenje, mu najprej servirajte samo osnovno solato, ko jo večino poje, mu dajte še zelenje v popoldanskem času, ko se navadi lahko tudi obe naenkrat zjutraj.

Splošno o legvanih

Razlike med spoloma

Mladim legvanom je s prostim očesom težko določiti spol, vendar so si kasneje ženski in moški predstavniki vrste precej različni. Samičke so običajno manj dolge in masivne, imajo ožjo glavo in širši trup kot samci. Da lahko sigurno na oko ločimo spol, mora biti legvan star vsaj eno leto. V tem času se pri samcih povečajo stegenske pore na spodnjih straneh beder zadnjih nog, kar je pri samicah neopazno, ali pa se razvije le prvih 4 ali 5 por. Sčasoma se pri samcih razvijeta tudi velika podbradka pri straneh čeljusti pod ušesnim bobničem, ki ju samice nimajo.

Potencialne nevšečnosti, povezane s spolnostjo pri legvanih

Letni paritveni čas se začne, ko je dosežena spolna zrelost, to je okoli starosti 18 mesecev. Samci so v tem času nagnjeni k povečani agresivnosti, nekateri celo hočejo pripraviti človeške samice k paritvi in tekmujejo s človeškimi samci za teritorij in pravico do paritve. Sigurno pa izkoristijo vsako ponujeno priložnost, da gredo iz svojega prostora v pregled celega stanovanja, da ni kje skrita kaka samica (kar je lahko katastrofalno za vaše lepo urejeno in pospravljeno stanovanje, predvsem pa za lončnice...). Pri samcu, ki se goni, morate biti posebej oprezni. Tudi, če je sicer popolnoma udomačen in prijazen, se v tem času hitro zgodi, da je popadljiv, nervozen in če ste nepazljivi, lahko nevaren. Samice legvanov lahko razvijejo in izležejo jajca tudi, če se niso sparile; zelo pogosto se dogaja, da samica pogine, ker iz nekega razloga jajc ne more izleči. Taki razlogi so lahko revna prehrana, nezmožnost telovadbe (premajhen življenjski prostor), stres (če ne najde

prostora, kamor bi lahko znesla jajca), ali pa metabolično obolenje kosti (pomanjkanje kalcija). Samice lahko steriliziramo, da se izognemo takim nevarnostim, če kastriramo samca po tem, ko je že dosegel spolno zrelost, pa mu s tem ne bomo spremenili vedenja.

Levo na sliki je samica, stara 3.5 let, desno pa samec, star 8 let. Razlika je očitna.

Udomačevanje in socializacija

Legvan ni že po naravi udomačena žival. Ko ga boste enkrat prinesli domov in ga nastanili in nahranili kot se spodobi, bo najverjetneje (kar neprijetno) bolj aktiven kot je bil, ko ste ga držali v trgovini za male živali. Mlatenje in bičanje z repom, krokodilsko rolanje okoli svoje osi, da bi se vam izvil iz rok, grožnja z odprtimi usti in mogoče spremljajoče sikanje in seveda praskanje so povsem naravno obnašanje.

Ko prinesete legvana domov v že prej pripravljen prostor (!), ga pustite nekaj dni, da se navadi prostora in da začne jesti, nato pa začnite rokovati z njim. Ko se odločite, da se boste ukvarjali z njim, se ne smete ustrašiti že naštetih ustrahovalnih metod in odnehati, sicer bo kuščar dobil občutek, da njegovo ustrahovanje deluje in da se ga bojite, kar vam bo zelo otežilo nadaljnje delo z njim. Bodite vztrajni, približujte se mu od strani, kjer vas lahko vidi, ne z vrha (kot bi ga napadel predator iz zraka). Vztrajajte, tako da ga po večkrat na dan vzamete v roke za vedno daljši čas. Več časa boste preživeli z njim v rokah, se z njim pogovarjali ali ga imeli ob (na) sebi medtem ko opravljate razna dela po hiši, bolj mu bo udobno z vami in bolj bo zainteresiran za svojo okolico.

Ko ste enkrat tako daleč, uredite sobo tako, da se ne more skriti pod omaro ali za omaro ali pod kavč...v glavnem zatesnite vse špranje in luknje, kamor bi se lahko zavlekel in bi ga težko dobili ven (opozorilo: zelo radi se zavlečejo v tako ozek prostor, da ne morejo sami ven in potem je treba vse premikati, da ga dosežete, če je srečni slučaj, da sploh lahko vse odmaknete). So zelo hitre živali, ki po potrebi tudi skočijo, zato bodite pazljivi. Druga stvar, na katero morate biti pozorni v prostorih je da legvani zelo radi plezajo in so zelo spretni pri tem. Zato je priporočljivo da vse stvari, ki so premične ali delno premične in bi se pod vplivom legvana na kakršenkoli način lahko zdrobile, razsule, ali kaj drugega, prilepite, zavežete ali odstranite iz prostora. Za varnost legvana (če npr. leze po polici s knjigami in vam jih zvrne s police, bo verjetno padel z njimi vred na tla, mogoče pa bodo knjige – ali porcelan ali kaki drugi težki predmeti, ki jih imate na policah – padli nanj in ga poškodovali, ali ubili) in vaših živcev. Ko ste opravili remont sobe, ga lahko pustite, da se sam razgleda po sobi. Postavite mu še en prostor za sončenje nekam ob ali nad okno, kjer lahko opazuje vas, pa tudi gleda skozi okno.

Zanimivo in koristno je vedeti

Temensko oko je majhnemu biserčku podobna leča na vrhu glave (temenu), s pomočjo katere se legvan termoregulira, zaznava svetlobo/temo (zato ponoči ne sme svetiti svetla luč, npr. bela luč), prav tako pa ta organ povzroči hormonske spremembe, ki jim sledi paritveno obdobje.

Termoregulacija pomeni gibanje med toplejšimi in hladnejšimi temperaturami, z namenom regulirati notranjo telesno temperaturo, ki zagotavlja primerno funkcioniranje metabolizma in prebave.

Tropski pogoji pomenijo poleg že naštetega še vlažnost zraka, ki naj bi bila nad 60%, kar lahko dosežemo z banjo vode v prostoru ali z vlažilcem zraka (nikoli ne dodajamo dišav, sploh ne umetnih).

Zakaj se izogibamo granuliranim substratom za tla in zakaj tako skrbno čistimo peške iz sadja? Legvani vohajo z jezikom, ki je lepljiv. Zavedati se morate, da karkoli bo blizu legvana, bo obliznjeno, prevohano in po potrebi (oz. vsej verjetnosti) požrto. Peške in delčki npr. žaganja ali peska ali kakršnegakoli drugega granulata so nevarni zaradi možnosti, da povzročijo smrt zaradi tujka v telesu ("zataknejo" se v črevesju in ovirajo prebavo, povzročijo vnetje). Težava so lahko tudi živalske dlake, če imate npr. mačke in prosto gibajočega legvana, je treba paziti, da ni na njegovi poti preveč dlake, saj se mu ščasoma lahko naredijo kroglice dlak v prebavnem traktu, kar ima spet lahko za posledico smrt.

Umetne rastine: veliko ljudi želi polepšati terarij tako, da dodajajo umetne rastline. Načeloma ni s tem nič narobe, vendar je pri tem treba poskrbeti, da so te rastline primerne, npr. da niso lahko razstavljljive, ker jih žival lahko poskusi jesti in umre zaradi tujka v prebavnem traktu. Najboljše so umetne rastline z ogromnimi listi iz enega kosa, čeprav so vse obdelane s kemičnimi sredstvi, kar ni dobro. Pomisliti je treba tudi na to, da so dovolj močne, da bodo zdržale težo našega ljubljjenčka, da ne bo zgrmel v globino skupaj z vsem.

Prave rože: zavedati se moramo, da so od naših okrasnih rastlin nekatere užitne, nekatere pa strupene. Tudi za legvana, ki pa tega ne ve. Zato je pomembno, da umaknemo vse strupene rože iz njegovega dosega, skupaj z njimi pa tudi take, za katere ne bi radi videli, da so pojedene. Strupene so npr. azaleje in oleandri, zelo všeč pa jim je npr. fikus...

Določene rastline so primerne tudi za terarij, vendar je malo dovolj trdnih, da bi preživele dlje časa. Vedno pa lahko v terarij zasadite regrad, ali kako drugo izmed zelenih listnatih rastlin s prehranjevalnega repertoarja. Tako polepšate terarij, olajšate si jutranje rezanje, pa tudi žival ima vedno sveže zelenje.

Voda v legvanovem prostoru je nujnost. Ti kuščarji sprejemajo vodo preko hrane, občasno tudi pijejo (precej redko), vodo pa sprejemajo tudi preko kloake in spodnjega dela (korena) repa. Zato je pomembno, da imajo v prostoru posodo z vodo, ki je dovolj velika, da se žival lahko vanjo zlekne. Poleg tega nekateri legvani radi z višine skačejo v vodo, v takem primeru je sploh dobro, da je posoda zares dovolj velika, da se vanjo zbaše cel legvan, pa tudi da so stene in tla prostora oblečena v linolej ali topli pod... Voda, ki jo ima kuščar na razpolago mora biti DNEVNO SVEŽA. Če v svojem prostoru nima zadostne posode z vodo, ga je treba ob jutrih (VSAKO JUTRO) okopati v banji. Vedno pazite, da ni vode preveč, da se ne bi žival utopila. Jutranje kopeli vam pomagajo pri navezovanju vezi z legvanom. Pazite, da bo voda mlačna, ne kuščarja namakati v prevroči in ne v prehladni vodi. Posebej, če je hladen pazite, da voda ne bo več kot mlačna, saj lahko pri prehitrem segrevanju poškodujete tkivo živali (hladnokrvne živali imajo sistem ogrevanja telesa čisto drugačen kot toplokrvne).

Lucerna ali alfa-alfa: je zelo pomemben del prehrane legvanov, saj jih oskrbuje z rastlinskimi proteini. Za hrano so primerne izključno odrasle rastline, NE kalčki. Pomembno je, da ne hranimo živali s celim senom ali briketi, temveč da to v mlinčku zmeljemo v prah in ponudimo prepojeno s sokom sadja in zelenjave.

Poslastice so hrana, ki je po definiciji, če bi jo nudili kuščarju vsak dan, slaba oz. težko prebavljiva. Zato bodite pazljivi, da ne zapadete legvanskim sladokusnim navadam, ko hočejo jesti le izbrano hrano in nič kaj dosti drugega. Morate vztrajati pri osnovni solati kot dejanski osnove prehrane vašega kuščarja, tudi če se on ne strinja. Zato je smotrno osnovno solato res ponuditi v zmleti obliki, saj prikrajša veliko zmrdovanja.

Legvanski ugriz: legvani so res rastlinojedci, vendar imajo v ustih veliko zelo ostrih zob. Mladič seveda ne more ugrizniti hudo, ampak če se ne ukvarjate z legvanom, vam v kratkem času lahko zraste v strašljivo zverino, ki lahko odgrizne prst. Zato delajte z neudomačenimi živalmi, s samci, ki so lahko v dobi parjenja nepredvidljivi in agresivni ali z živalmi v šoku (kot npr. po kaki operaciji ali kakem drugem dogodku) previdno in počasi. Vsi vemo, da so kuščarji lahko neverjetno hitri. Sicer ugriz ni tipična obramba legvana, to bi bilo bolj bičanje z repom. Ampak, dejansko so ugrizi zelo redki, zato nič strahu, tudi če vam vaša mala zverinica kaže na stečaj odprta usta. Če boste legvančka udomačili, vam odrasel takih težav ne bo povzročal. Predvsem pa ne sme misliti, da se ugriza bojite!

Rep: NE lovite legvana za rep, če nočete, da vam ga pusti v roki. Tako kot martinčki pri nas, tudi legvani v nevarnosti lahko odvržejo rep. Sicer jim sčasoma zraste nov, vendar na novo zrasli rep ni več zelen, temveč črn.

Grelni kamni se prodajajo v vseh trgovinah za male živali in so ena najnevarnejših grelnih teles, ki jih lahko nabavite za svojega novega kuščarja. Kljub temu, da naj bi bili grelni kamni namenjeni prav njim, so neprimerni za plazilce, ki se v času, ko se segrevajo, ne gibljejo. Ti kamni povzročajo opekline na trebušni strani kuščarja, povzročijo lahko tudi požar zaradi pregretja... Kljub prepričevanju proizvajalcev se niso izkazali za vredne

zaupanja, zato jih odsvetujem. Obstaja veliko drugih, bolj varnih grelnih teles, tako za vašega legvana, kot tudi za vas.

Vzdrževanje kletke je VSAKODNEVNO OPRAVILO. Zelo pomembno je, da pazite na higieno pri kuščarju. Za to sta vsaj dva razloga: prvi razlog je, da v črevesju kuščarjev prebivajo marsikateri bakterije, ki so za ljudi ali sesalce na splošno lahko nevarne, medtem ko so za kuščarja velikega pomena, saj so del njegovega prebavnega trakta. Da ne bi zanesli bolezni nase ali bližnje, rokujte z iztrebki in ostalim odpadkom (npr. ponečedenimi podlagami) temu primerno. Drugi razlog zakaj mora biti prostor, kjer biva legvan, čist pa je, da so te živali same po sebi zelo občutljive in če ne čistimo prostora, lahko povzročimo razne težave za legvana; npr. vnetja kože, pršice, vnetja oči, prebavne motnje itd. Seveda pa ima živalsko blato tudi svoj vonj....

Povodci za legvane NE OBSTAJAJO. V nekaterih trgovinah za male živali prodajajo povodce, na katerih je etiketa s sliko legvana in na katerih piše, da so ti izdelki namenjeni prav tem kuščarjem. To ni res, saj zaradi anatomije (telesne zgradbe) legvanov ni mogoče, da bi mu lahko varno namestili povodec. Zaradi hrbtnih bodic je nemogoče, da bi bil povodec zategnjen, ohlapen povodec pa pri krokodilskih obratih in hitrosti izvajanja ne bi zadržal živali, kvečjemu bi ji polomil tace. Edini način, da sprehajate legvana je, da imate tako udomačenega in socializiranega, da ga nosite brez težav na sebi, ko greste na željeno lokacijo. Vedno pa se morate zavedati, da pregretega kuščarja, ki bo skočil z vas in začel teči, ne boste več ujeli. Druga težava pri tem pa je še strpnost soljudi do predstavnikov plazilskih vrst živali.

Legvani in drugi domači ljubljenci: legvani so v večini v prvem srečanju zelo previdni, marsikaka mačka ali pes je zaradi svoje iskrene radovednosti dobil opozorilen švrk legvanovega repa preko smrčka (s svojim repom so ti kuščarji neverjetno natančni in hitri). Po prvem srečanju se ponavadi vzpostavi nek odnos, včasih celo nekaka igra. Vendar pa morate vedno biti navzoči, kadar imate skupaj z legvanom v istem prostoru tudi druge živali. Hitro se zgodi kak nepričakovan izpad, ki lahko povzroči poškodbo ene ali druge živali. Druga, precej bolj zahrbtna težava pa je, da mačke, pa tudi psi za seboj puščajo dlake. Če je teh dlak tam, kjer se giblje legvan, veliko, je nevarno, da jih z vohanjem po tleh (legvani vohajo z jezikom) požre in da se mu v črevesju naredi klobčič, ki ustvari zamašek, kar ima lahko za posledico smrt.

Zakaj je pomembno, da ima legvan v terariju pravilno UVA/B osvetljavo oz. da ga izpostavimo soncu: pod vplivom UVA/B žarkov se v telesu tvori vitamin D, ki je pomemben za pravilno delovanje telesnih funkcij.

Legvan izven hiše, na prostem: v osnovi je priporočljivo da, če imamo možnost, izpostavimo legvana sončni svetlobi. To je lahko že polička ob oknu, ki je obsijana s soncem in je dovolj stabilna, da drži legvanovo težo, še bolje pa je seveda pravo sonce zunaj. Ob polički moramo zagotoviti primerno temperaturo – lahko mu tam naredimo enega od prostorov za sončenje, saj skozi okno običajno ne pride dovolj toplote.

Če nosimo legvana na prosto, moramo vedno biti 100% pozorni na žival, saj so reakcije zelo hitre in nepredvidljive (npr. vratolomen skok in tek, ki se začne že medtem, ko kuščar pada proti tlam). Kuščarja, ki vam pregret uide, najverjetneje ne boste več ujeli.

Tako je najboljša rešitev, da izven hiše na travi postavite kletko, ki bo iz vseh strani zaprta, da prepreči legvanu pobeg, pa tudi ostalim živalim prepreči vstop v kletko. Tak prostor zunaj mora nujno imati za legvana dovolj veliko posodo z vodo, nekaj plezalnega

(stabilnega) orodja, če boste legvana pustili v poletnem času zunaj tudi zvečer, mu morate z grelnim telesom zagotoviti za to dovolj toplega prostor. Ne smete pozabiti na prostor, kjer se lahko skriva in na splošne zahteve, ki jih vrsta zahteva (ob slabem vremenu ga morate umakniti v terarij...).

Če imate zunaj tudi kake druge živali, je treba nadzorovati stanje, včasih se živali v naši odsotnosti obnašajo drugače. Nikoli ni dobro puščati legvana samega v bližini drugih živali, ker se lahko zgodi marsikaj nepredvidljivega, kar zahteva vašo prisotnost.

V vsakem primeru (na novo postavljen prostor v hiši ali izven hiše) morate od začetka stvari opazovati, da vidite, ali je vse v redu postavljeno, da je sigurno varno.

Rokovanje z legvanom

Nekateri viri priporočajo, da za rokovanje z legvanom uporabljamo rokavice (da nas ne bi opraskal). Ideja sploh ni dobra, ker v ohlapnih usnjenih rokavicah nimate občutka, kje in kako močno držite legvana, zato vam hitreje uide, spolzi iz rok, ali pa ga preveč stisnete in poškodujete. Praske je pri teh živalih treba vzeti v zakup. Vedno pa imate lahko na sebi pulover iz debelega materiala, ki bo vas bo večinoma obvaroval prask, pa tudi kuščarju bo olajšal plezanje.

Še preden legvana prinesete domov, okvirno postavite njegov prostor v skladu z zahtevami. Prvih par dni žival nahranite, počistite za njo (vendar previdno, da vam ne uide ven!), sicer pa jo bolj gledajte kot da jo lovite po terariju. Tako bo imel dovolj časa, da se navadi novih razmer. Ko se vam zdi, da se je glede tega umiril, ga poskusite prijati v roko. Mlade živali so zelo nervozne, v stalnem strahu pred morebitnimi predatorji. Zato se jim približujemo počasi, z mirnimi kretnjami in nikoli z vrha (ker imajo na vrhu glave senzor za svetlobo).

Kadar se ukvarjamo z legvanom, ki še ni udomačen, ali je v paritveni fazi, moramo biti zelo pazljivi, trenutek nepazljivosti lahko pomeni mukotrpno bežanje živali iz nepredvidenih majhnih prostorov, umikanje pohištva, ali pa par šivov na roki, če gre za odraslega, jezno nastrojenega legvana.

Nikoli ne smete odreagirati živčno. Če se vam legvan suče v rokah, praska, sika z odprtimi usti in udarja z repom, ga ne odložite v tistem hipu; poskusite ga obvladati in ga odložite šele, ko se umiri. V nasprotnem primeru mu boste dali vedeti, da njegove grožnje zaležejo in bo vsakič, ko ga boste hoteli vzeti v roke, odreagirala enako agresivno.

Ne smete obupati, ko se bo vaš prejšnji večer že umirjeni in prijazni kuščar zjutraj spet vedel kot da vas prvič vidi. Pač ponovite trening. Taka stvar se vam lahko ponavlja kar dolgo, vendar morate biti vztrajni. Ko bo legvanček dojel, da niste predator in ga ne boste pojedli, se bo sčasoma sprostil in napornih treningov bo vse manj.

Legvani so pametne živali, ob vsakodnevni skrbi se navadijo človeka, ki je njihov skrbnik. Težava pri tem je lahko ta, da se navežejo na skrbnika, tako da se lahko zgodi, da v njegovi (njeni) odsotnosti odklanjajo hrano, ali jedo manj. Zato je dobro, če se v družini z legvanom ukvarja več ljudi, ne samo eden.

Gollum, moj osemletni lepoteč

Povzeto po Giant Green Iguana Information & Care ge. Melisse Kaplan, več informacij dobite na spletni strani www.Anapsid.org. Internetna stran je v angleškem jeziku, kmalu pa bo na voljo več informacij tudi v slovenščini, na isti internetni strani pod rubriko Translations. Z dovoljenjem avtorice prevedla Alenka Balta. Na slikah so trije legvani, ki jih imam doma A.B. Moj internetni naslov je cmera13@hotmail.com, za izmenjavo informacij oz. izkušenj pri delu z legvani.